

NVE

OVERVANN

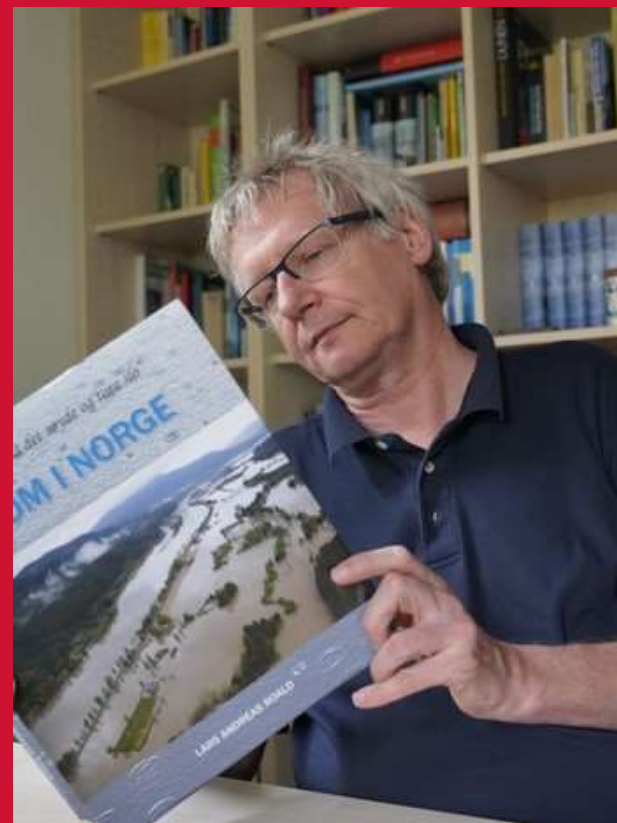
Hvilken risiko skal vi akseptere i arealplanlegging?

Rune Bratlie

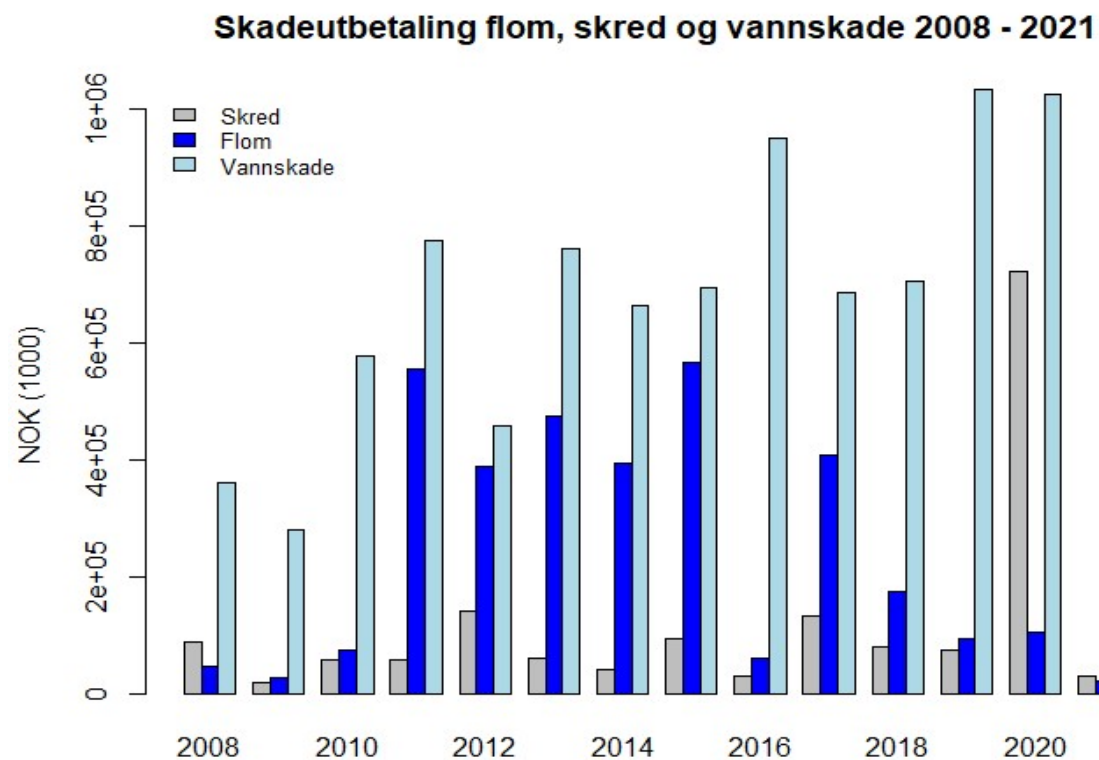
Prosjektleder overvann, Skred- og vassdragsavdelingen

Innledning

«Vi vet at det er stor etterspørsel etter å bygge ut nye boligfelt og utvide bydeler og byer med mer infrastruktur, butikker og severdigheter. Men politikere må tørre å stå opp og si: Kom igjen, folkens. Vi bygger ikke, eller utvider ikke vår landsby i den retningen. Det er for risikabelt.»

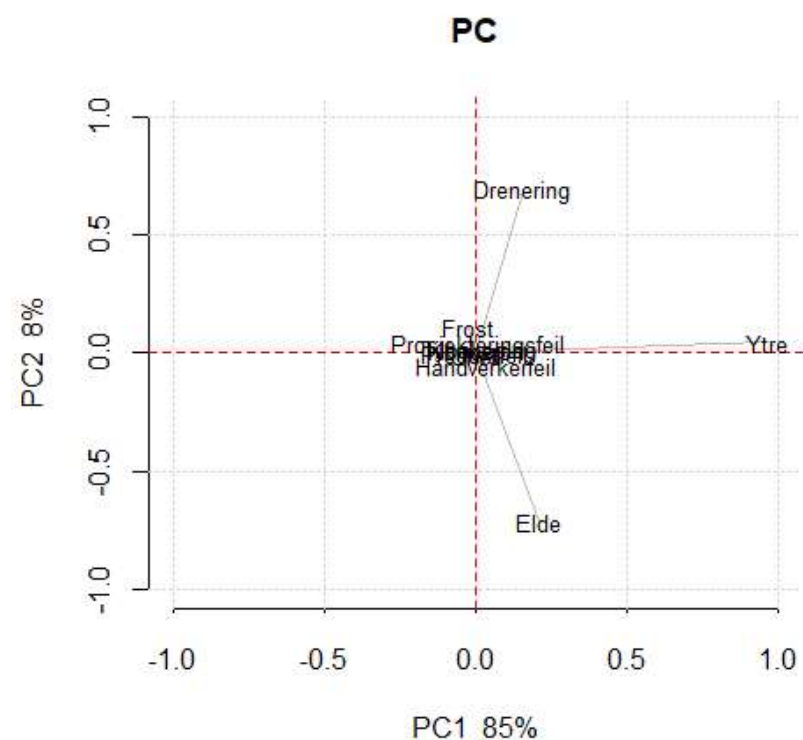
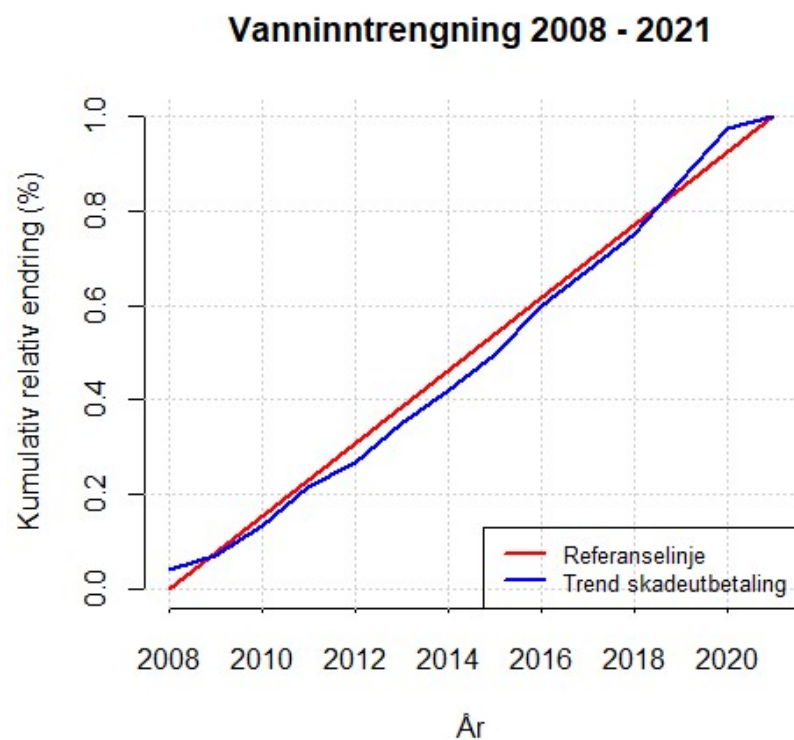
Overvann koster samfunnet mer enn flom og skred sammenlagt

Data: www.finansnorge.no

Illustrasjon: NVE / Overvannsprosjektet

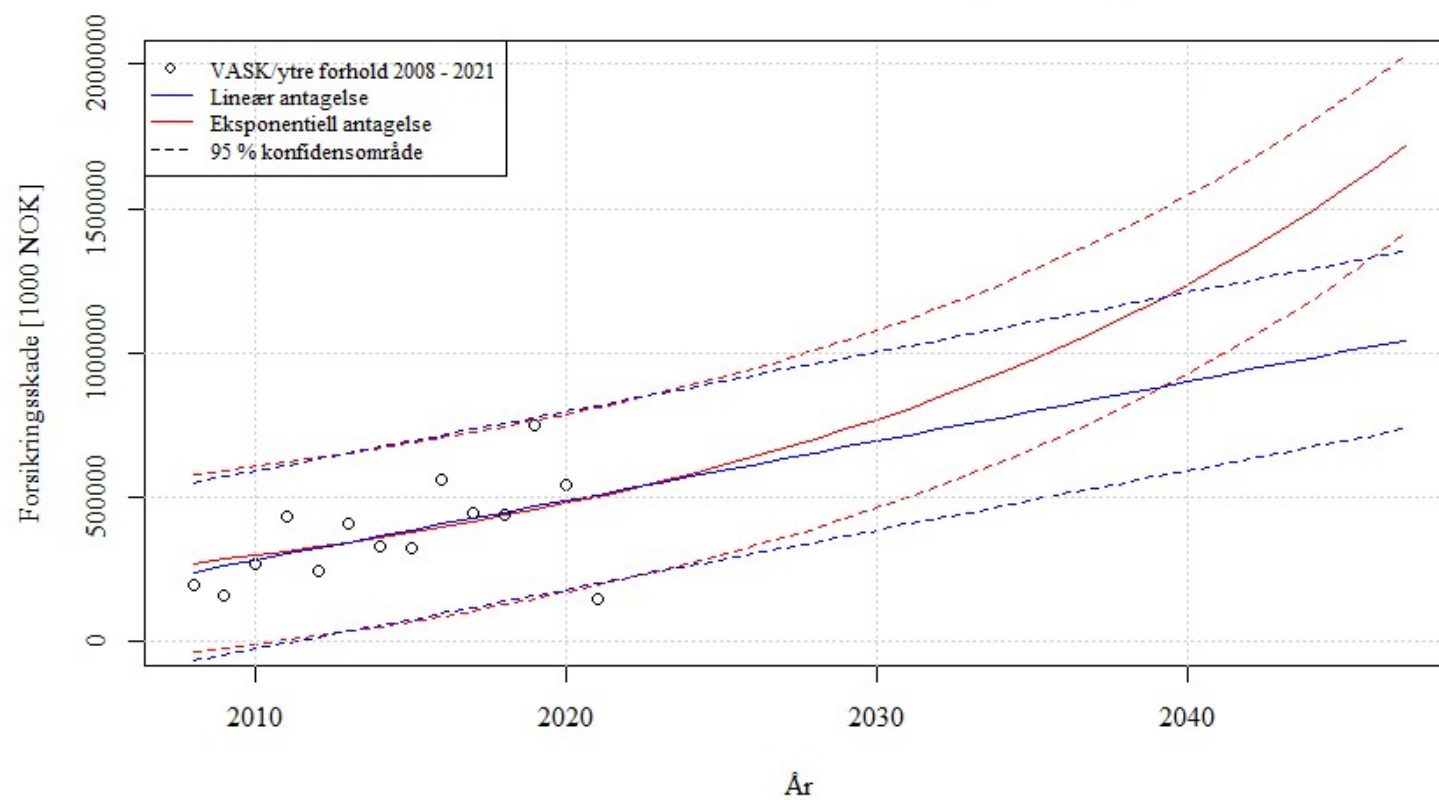
Skadeutviklingen øker og domineres av drenering, elde og ytre årsaker

Data: www.finansnorge.no

Illustrasjon: NVE / Overvannsprosjektet

Nedbørrelaterte vannskader - mulig utvikling

Data: www.finansnorge.no

Illustrasjon: NVE / Overvannsprosjektet

Forslag til risikoaksept for overvannsskade

Foto: NVE / Knut Magne Møen

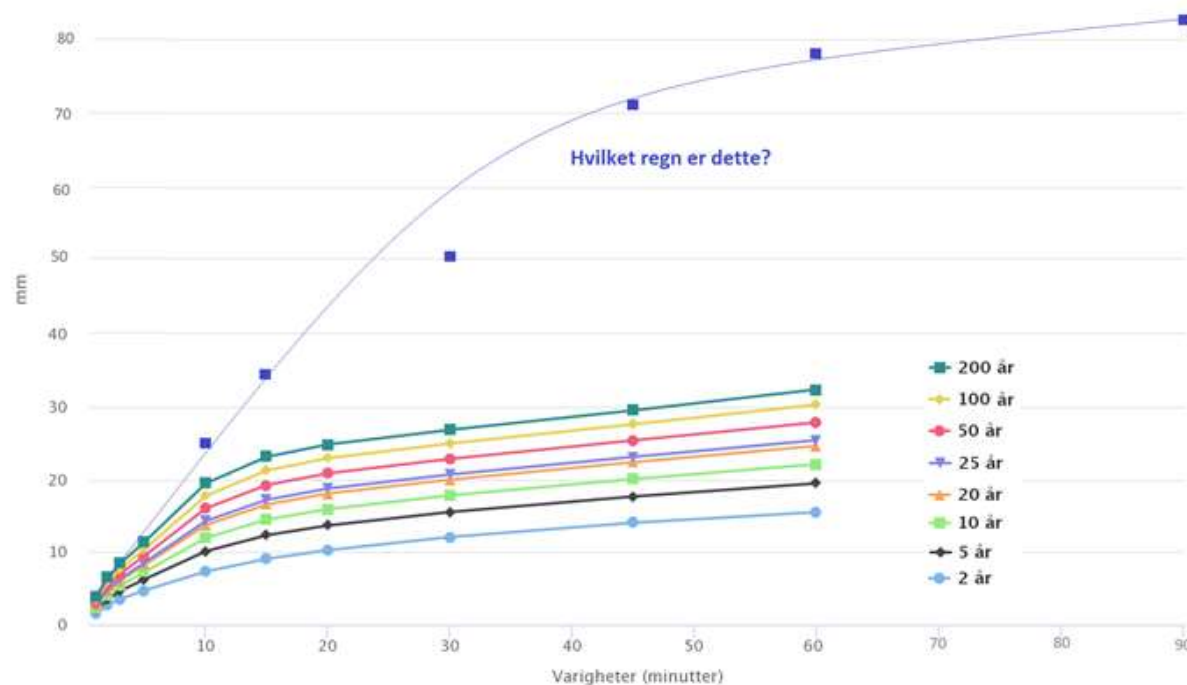
Vi gjør oppmerksom på følgende

- Sikkerhetskravene i TEK17 har forrang.
- Formålet er å gi kommunene anbefalte grenseverdier for arealers egnethet til planlegging.
- Kommunen står fritt til å velge et strengere risikoakseptnivå enn foreslått.
- Forslaget legitimerer ikke økt avrenning til eksisterende byggearealer.
- Forslaget vektlegger klimarobusthet fremfor samfunnsøkonomiske nyttebetraktninger, i tråd med anbefalingene i NOU 2018:17 Klimarisiko og norsk økonomi.

Styrtregn over Tjøme 29. juli 2021

- 10 min: 26.5 mm
- 15 min: 34.4 mm
- 30 min: 50.7 mm
- 45 min: 71.4 mm
- 60 min: 78.5 mm
- 90 min: 82.4 mm

IVF-kurve for Sandefjord – Varden, Sandefjord, Vestfold Og Telemark, 70 moh. (1973–1996, 21 ses.)

Illustrasjon: Klimaservicesenteret, modifisert av NVE / Overvannsprosjektet

Kort om prosessen

- Råutkast til ulike konsepter.
- Fremlegg for en ekspertgruppe.
  - Hydrologisk begrunnelse
  - Kompatibilitet med TEK17
  - Samfunnsøkonomisk forsvarlighet
  - Operasjonaliserbarhet i kommunene
- Nytt forslag til konsept.
- Høringsforslag.

TRONDHEIM KOMMUNE

BERGEN
KOMMUNE

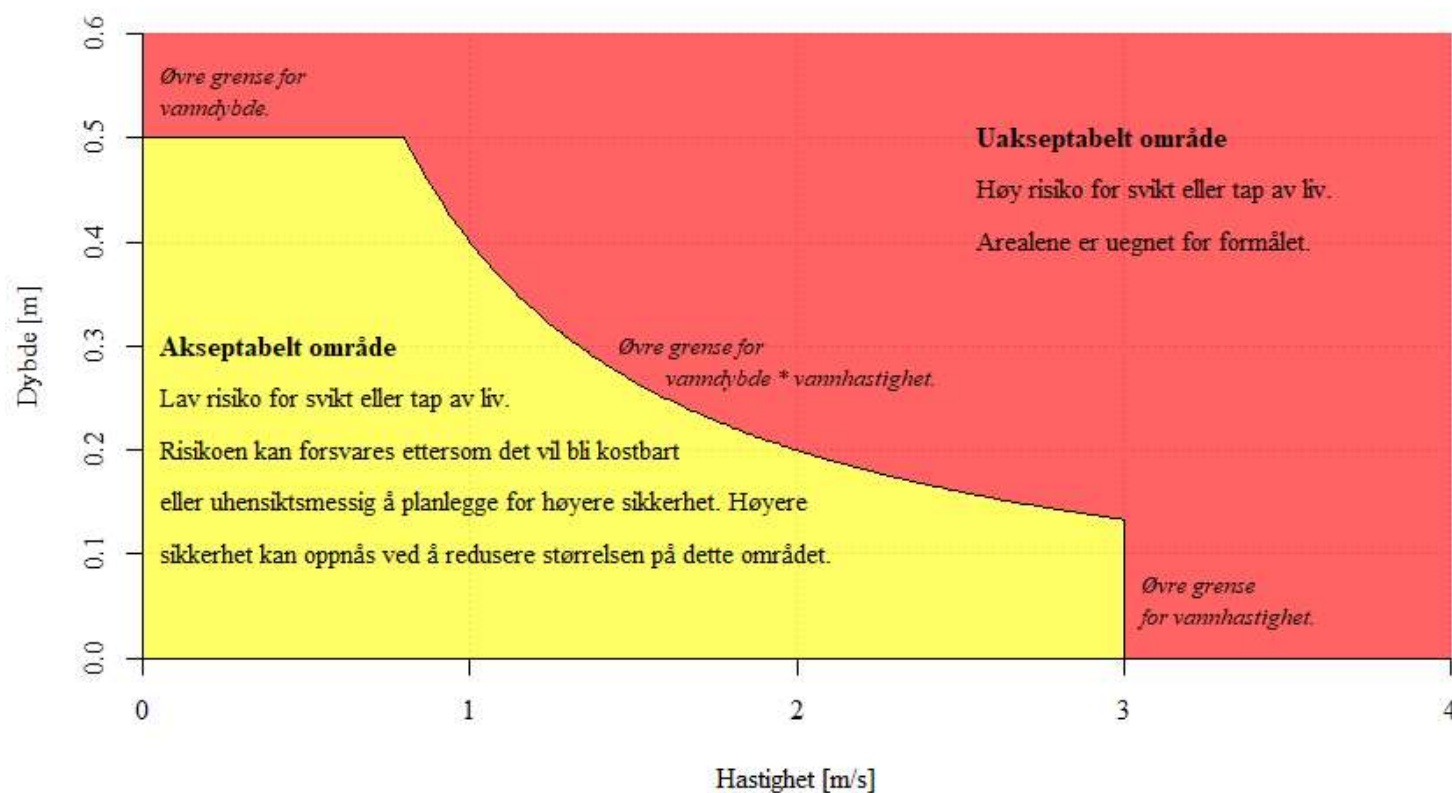

Meteorologisk
institutt

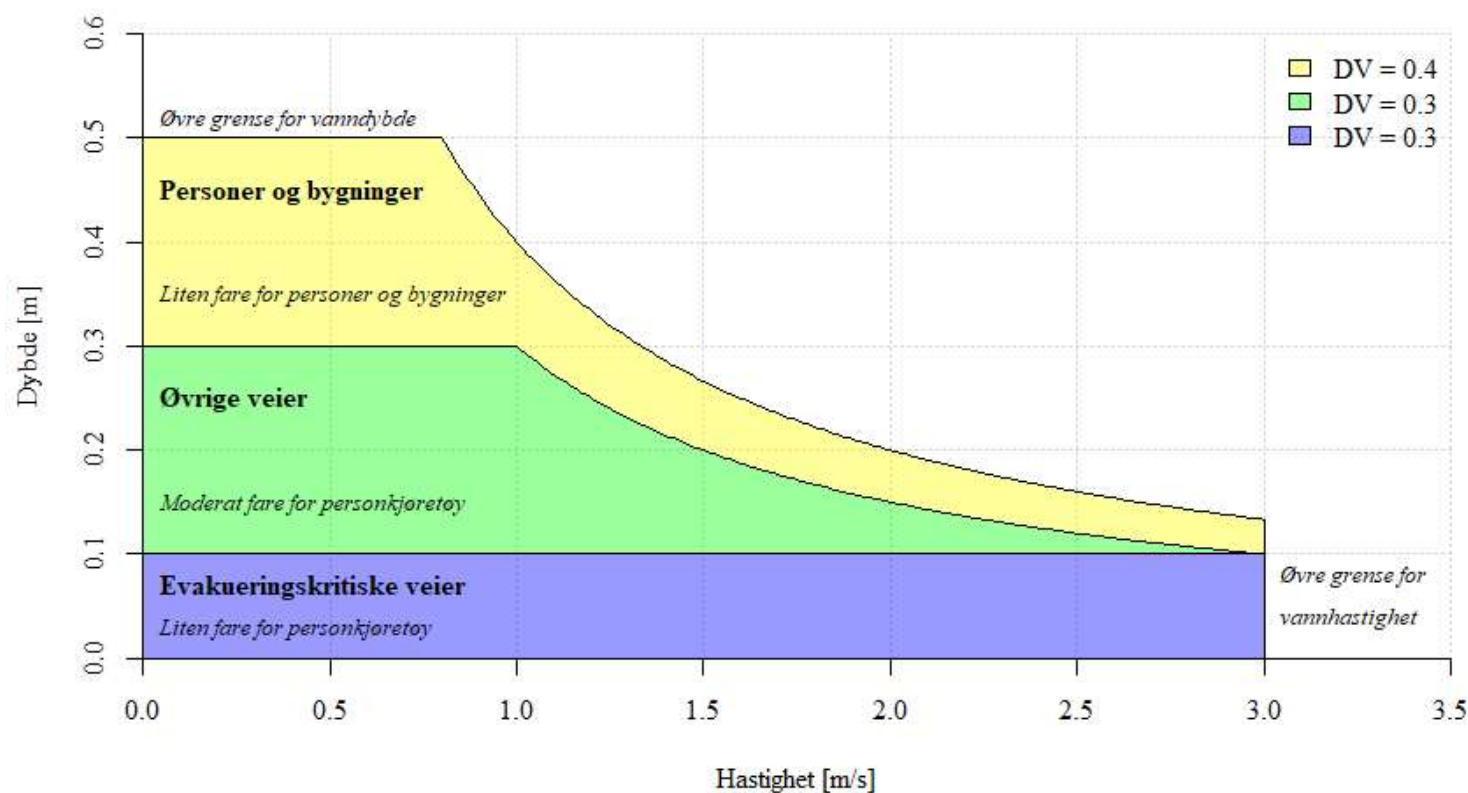

Oslo

Hvordan lese et DV-diagram?

Overvannsprosjektets forslag til grenseverdier

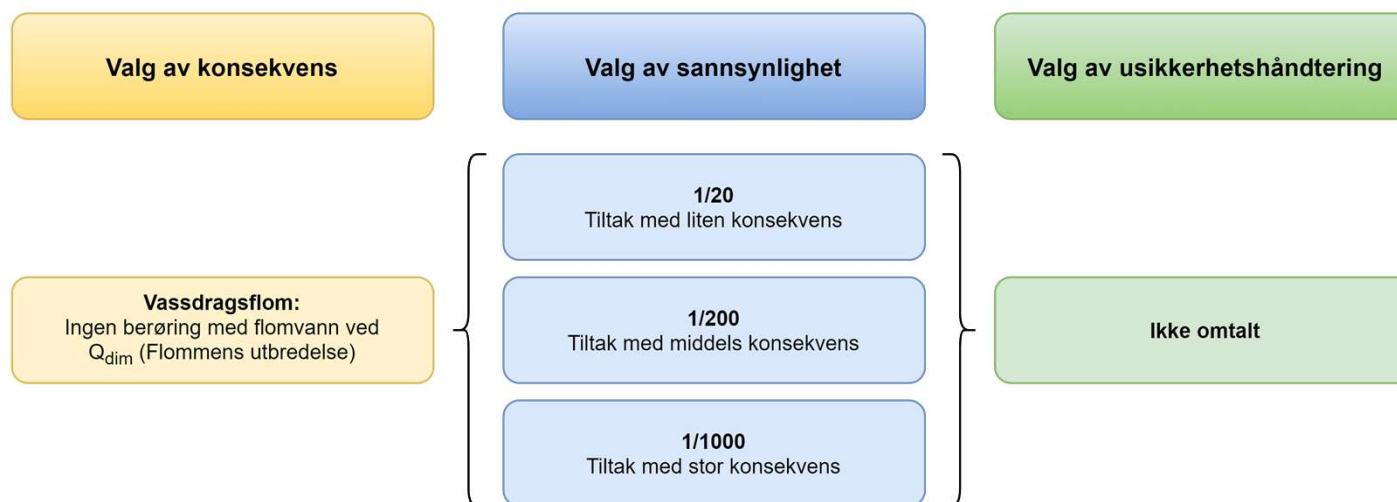

Forslaget i tekst

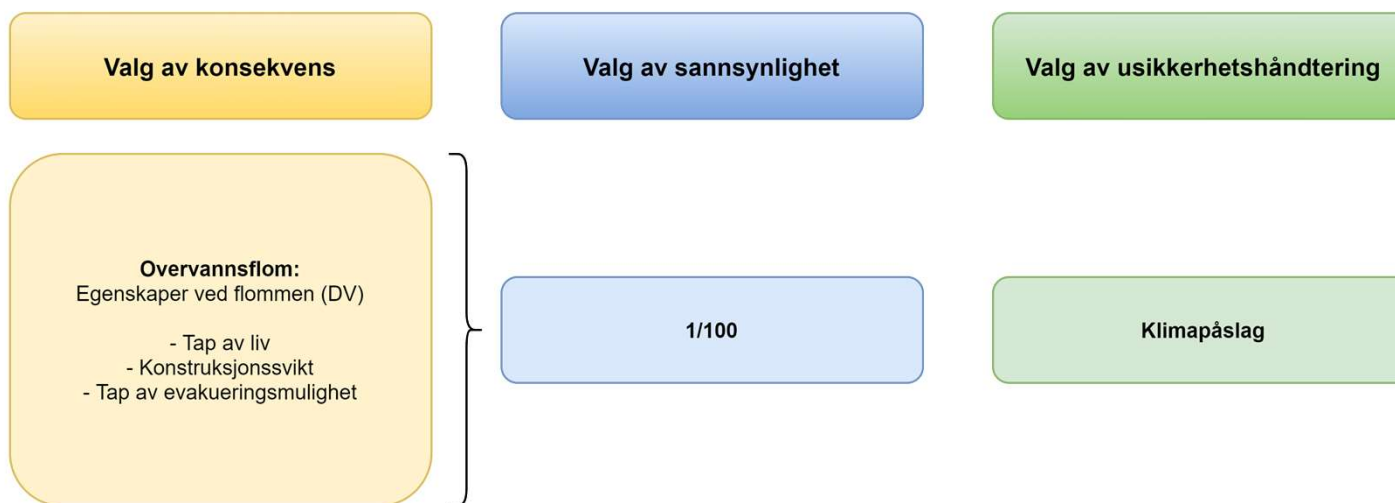
- For en nedbørhendelse som i gjennomsnitt inntreffer en gang hvert hundreår:
- Det aksepteres ikke at mennesker omkommer, men full sikkerhet for alle er verken praktisk eller økonomisk gjennomførbart.
- Det aksepteres ikke konstruksjonssvikt i bygning, men forslaget vil medføre fuktskade dersom kommunen ikke stiller krav til bygningers plassering og utførelse.
- Det aksepteres ikke at muligheten til å evakuere boliger og oversvømte områder bortfaller, men en del veier vil være blokkert eller uegnet for evakuering.

Risikoaksept - vassdragsflom

TEK17 § 7-2

Risikoaksept - overvannsflom

Risikoaksept - overvannsflo

Valg av konsekvens

Valg av sannsynlighet

Valg av usikkerhetshåndtering

Overvannsflo:
Egenskaper ved flommen (DV)

- Tap av liv
- Konstruksjonssvikt
- Tap av evakueringsmulighet

1/100

Klimapåslag

Begrunnelse

- Overvannsflo begrenser seg ikke til flomløp og flomsletter.
- Overvannsflo er vel så mye et menneskeskapt problem som et klimaproblem.

Begrunnelse

- 100-årsregnet gir høyere avrenning enn 100-årsflo.
- Beregningsusikkerheten øker med økende gjentakintervall.
- I tråd med internasjonal praksis.

Konstruksjonssvikt i bygning

$$F_{\text{horisontal, statisk}} = \frac{\rho g}{2 \cdot (h_{\text{øvre}}^2 - h_{\text{nedre}}^2)}$$

$$F_{\text{vertikalt, statisk}} = w \cdot (\rho g h_{\text{over horisont}} - \rho g h_{\text{under horisont}})$$

$$F_{\text{dynamisk}} = C_D \cdot \rho g \cdot h \cdot u^2$$

F = kraft (last per lengdeenhet)

ρ = vannets tetthet, avhenger av vannets sammensetning

g = gravitasjonens akselerasjon

h = vannstand

w = objektets bredde

C_D = dragkoeffisient, avhenger av konstruksjonstype og flomsituasjon

u = vannhastigheten vinkelrett på objektet

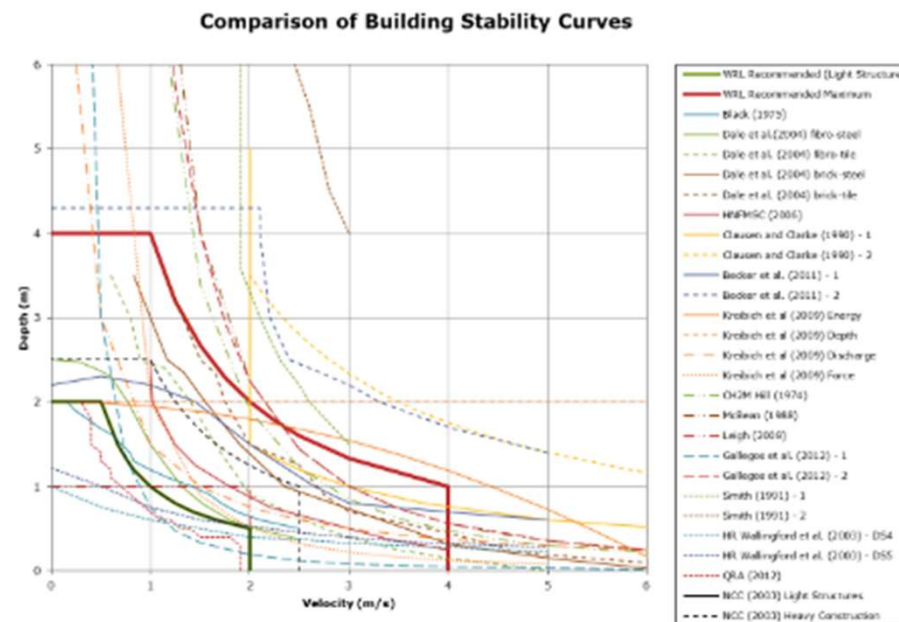
UNSW Australia – WRL technical report 2014/07

Hazard Vulnerability Classification	Description
H1	Generally safe for vehicles, people and buildings.
H2	Unsafe for small vehicles.
H3	Unsafe for vehicles, children and the elderly.
H4	Unsafe for vehicles and people.
H5	Unsafe for vehicles and people. All buildings vulnerable to structural damage. Some less robust buildings subject to failure.
H6	Unsafe for vehicles and people. All building types considered vulnerable to failure.

Hazard Vulnerability Classification	Classification Limit (D and V in combination)	Limiting Still Water Depth (D)	Limiting Velocity (V)
H1	$D*V \leq 0.3$	0.3	2.0
H2	$D*V \leq 0.6$	0.5	2.0
H3	$D*V \leq 0.6$	1.2	2.0
H4	$D*V \leq 1.0$	2.0	2.0
H5	$D*V \leq 4.0$	4.0	4.0
H6	$D*V > 4.0$	-	-

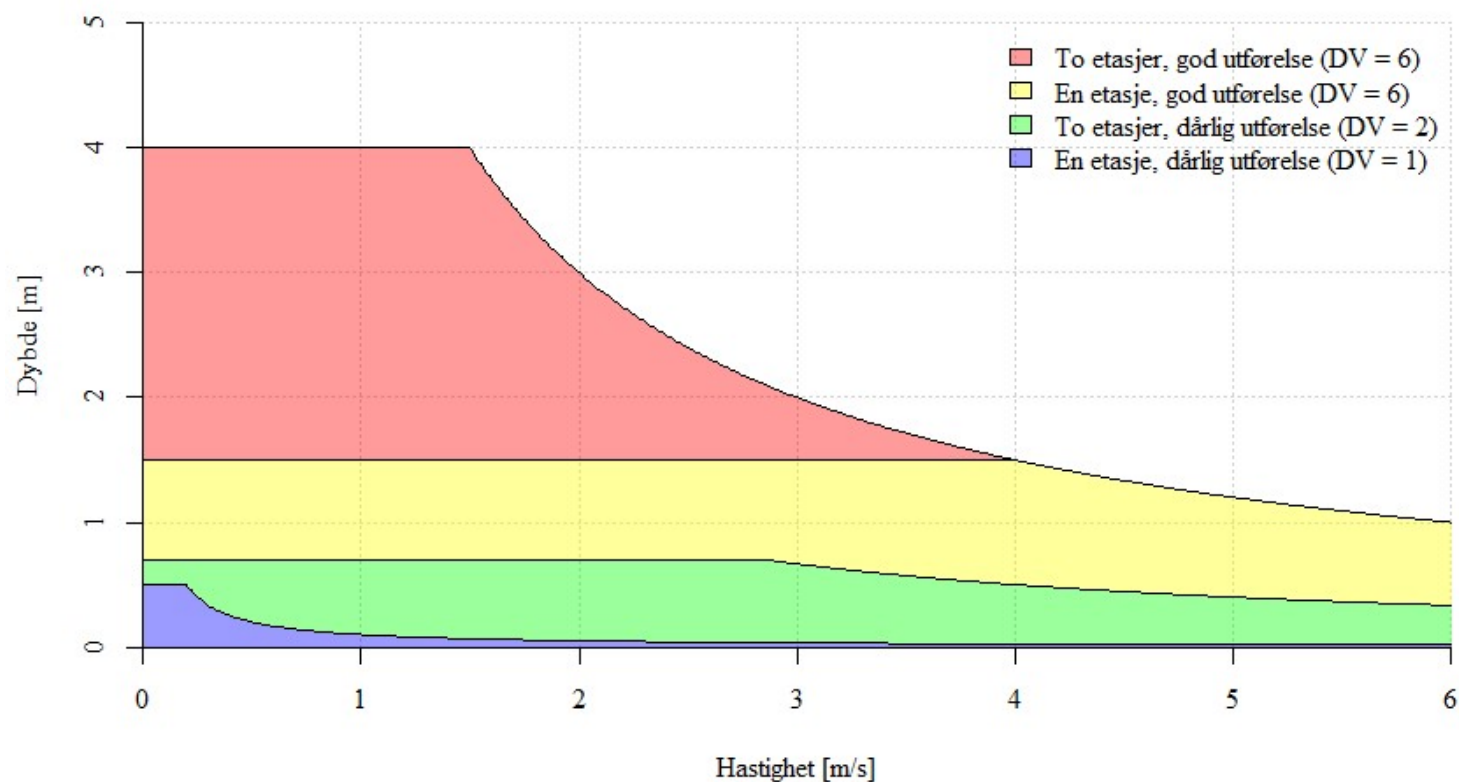
To store studier

- Review utført av Smith et al. 2014. Stor variasjon i resultatene grunnet ulikheter i byggetradisjon mellom land, bygningenes størrelse, utførelse og valg av kartleggingsmetodikk.
- Modellberegninger for 2500 kanadiske trehus på en og to etasjer utført av Becker et al. 2010.

Illustrasjon: Smith et al. (2014). Flood Hazard, s.l.: University of New South Wales Water Research Laboratory.

Fare for bygning (etter Becker et al. 2010)

Illustrasjon: NVE / Overvannsprosjektet

Kilde: Becker et al. (2010). Wood Frame Response to Rapid-Onset Flooding. American Society of Civil Engineers Natural Hazards Review, 12(2)

Tap av liv og helse

Fysisk

- Drukning
- Infeksjon
- Skader påført av konstruksjonssvikt og drivgods

Psykisk

- Forringelse eller tap av bolig
- Bekymring for liv og helse
- Økonomiske bekymringer

Fysisk påvirkning

- Høyde og vekt
- Fysisk form
- Bekledning
- Svømmeferdigheter
- Bunnforhold
- Vind- og vannhastighet
- Drivgods

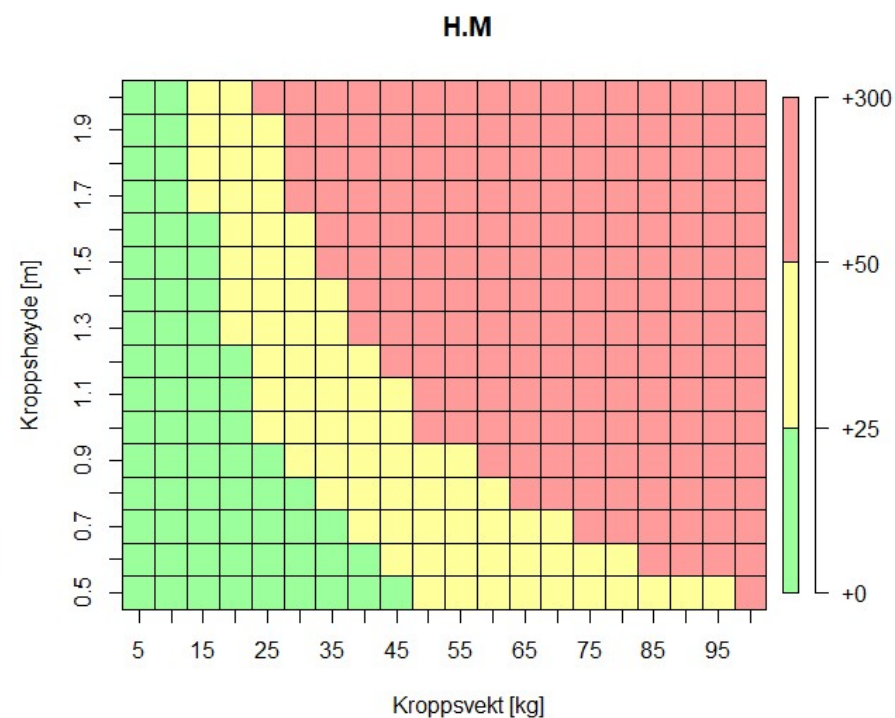

Foto: vg.no

Fysisk påvirkning

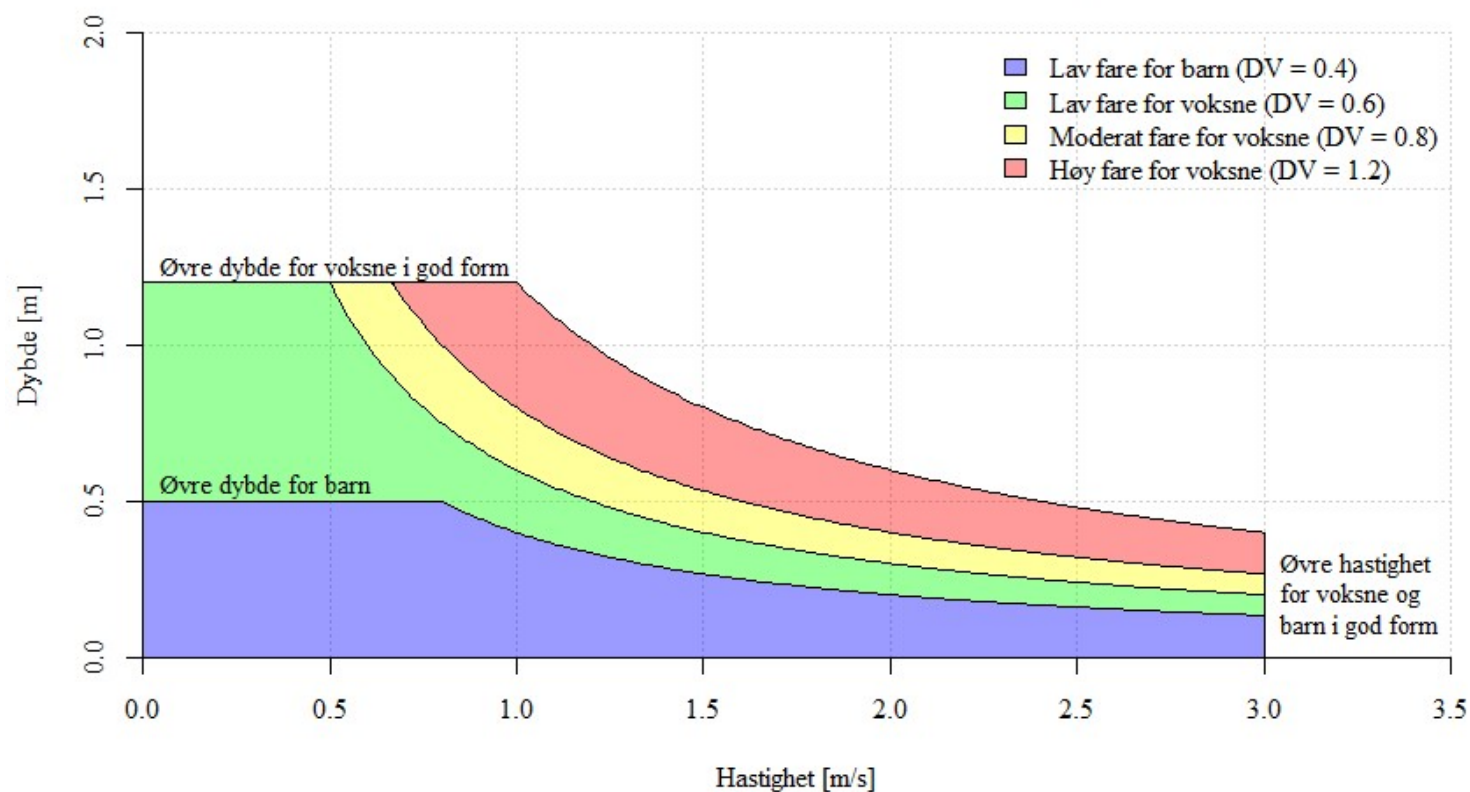
DV (m^2s^{-1})	Infants, small children (H.M ≤ 25) and frail/older persons	Children (H.M = 25 to 50)	Adults (H.M > 50)
0	Safe	Safe	Safe
0 – 0.4		Low Hazard ¹	Low Hazard ¹
0.4 – 0.6		Significant Hazard; Dangerous to most	
0.6 – 0.8	Extreme Hazard; Dangerous to all		Moderate Hazard; Dangerous to some ²
0.8 – 1.2		Extreme Hazard; Dangerous to all	Significant Hazard; Dangerous to most ³
> 1.2			Extreme Hazard; Dangerous to all

Illustrasjon venstre: Cox et al. (2010.) Australian Rainfall and Runoff Project 10: Appropriate Safety Criteria for People, s.l.: Engineers Australia

Illustrasjon høyre: NVE / Overvannsprosjektet

Fare for mennesker (etter Cox et al. 2010)

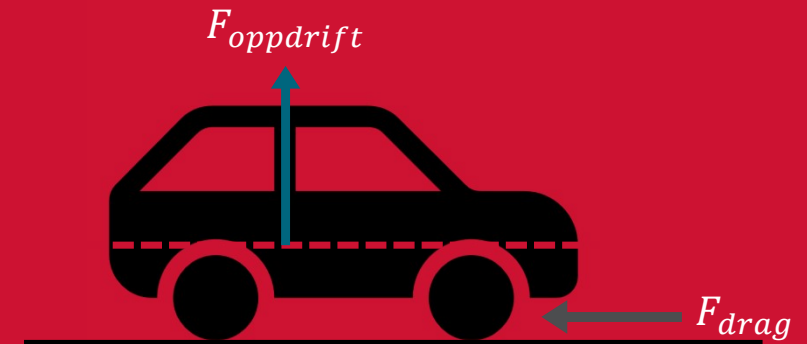
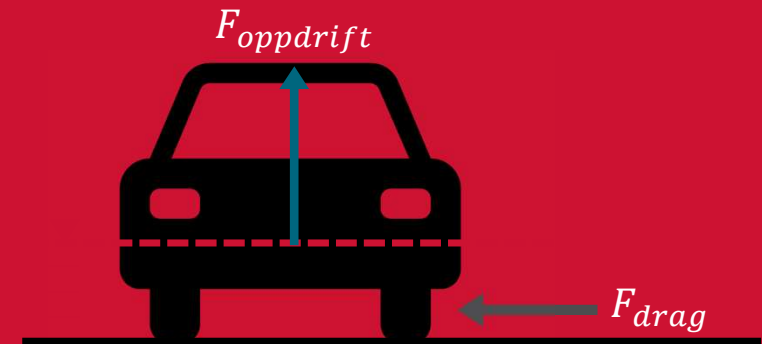
Illustrasjon: NVE / Overvannsprosjektet

Kilde: Cox et al. (2010) Australian Rainfall and Runoff Project 10: Appropriate Safety Criteria for People, s.l.: Engineers Australia

Tap av evakueringsmulighet

$$F_{oppdrift} = \rho_w g V$$

$$F_{drag} = \frac{1}{2} C_D \cdot \rho_w g \cdot A \cdot u^2$$

Illustrasjon: NVE / Overvannsprosjektet

Mustaffa et al. (2020). Impact and Mitigation Strategies for Flash Floods Occurrence towards Vehicle Instabilities.

Smith et al. (2017). Experimental testing of flood hazards curves of a Partially Submerged Vehicle.

Kramer et al. (2016). Safety criteria for the trafficability of inundated roads in urban floodings. International Journal of Disaster Risk Reduction.

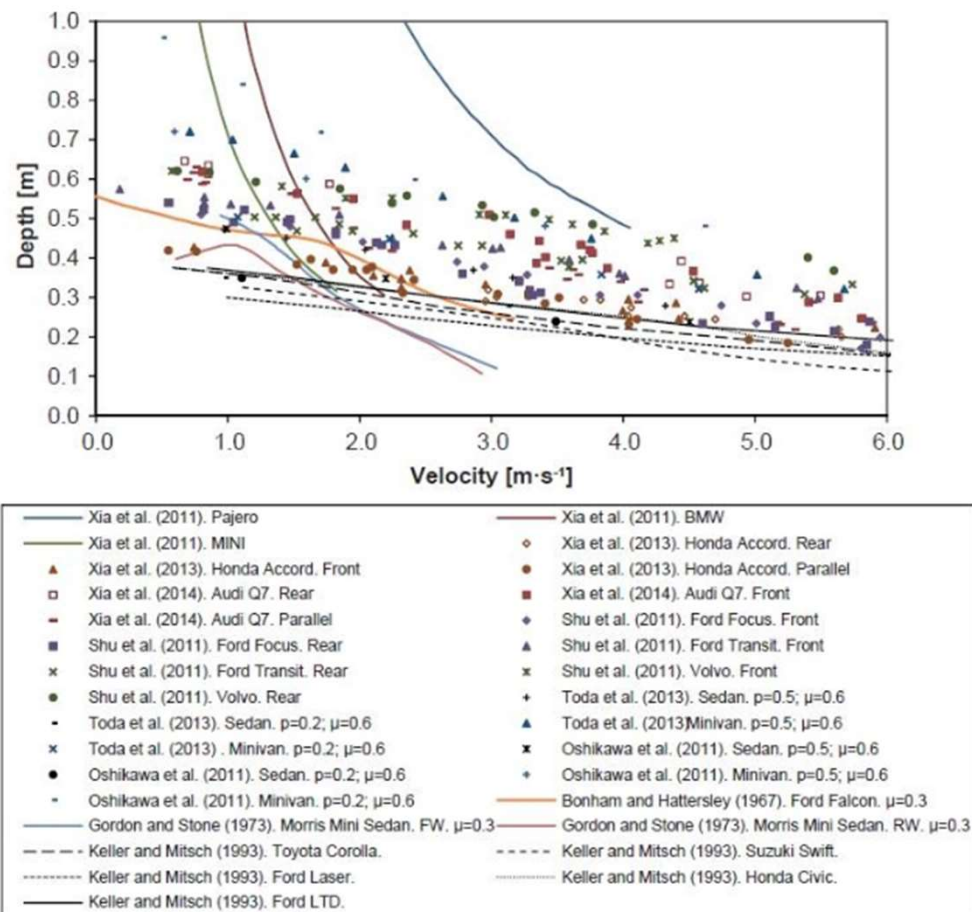
Fremkommelighet

- Drukning inntreffer oftest under forsøk på å krysse broer eller veier.
- Omkomne er som regel friske og flombevisste mennesker, som allikevel blir overrumplet av vannets krefter.
- Ca. 1/3 av redningsoppdragene under flom dreier seg om kjøretøy.
- Andelen som omkommer i bil øker, spesielt blant 4WD-bilister.

Kilde: Smith et al. (2017). Vehicle Stability Testing for Flood Flows, s.l.: University of New South Wales Water Research Laboratory

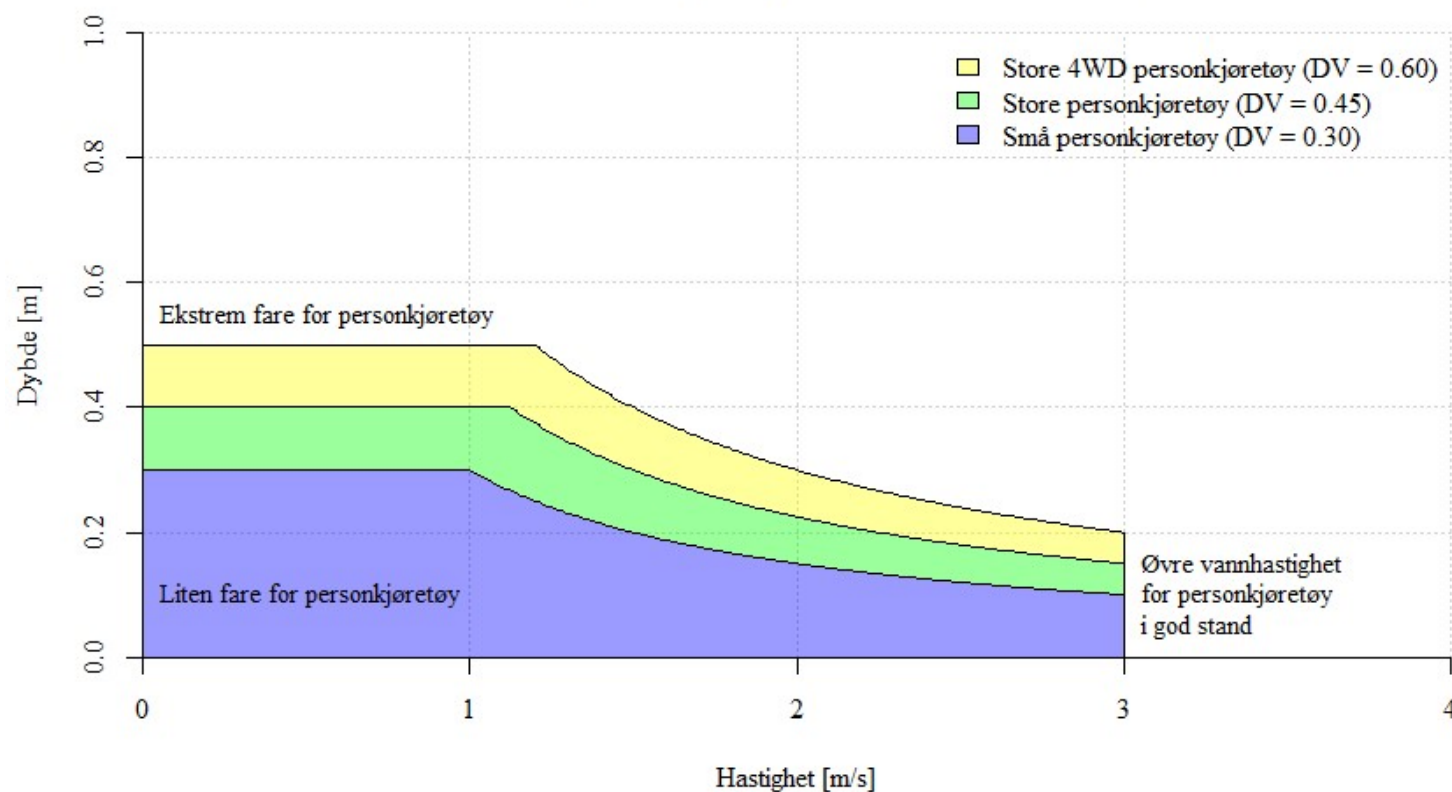
Kjøretøy

- Alle personbiler *tåler* 30 cm vann.
- Biler flyter opp straks kabinens luftrom bryter vannspeilet.
- Biler mister styringen straks det letteste hjulparet slipper taket med underlaget.
- Biler trekkes deretter mot dypere og kraftigere strømmende vann.

Illustrasjon: Smith et al. (2017). Vehicle Stability Testing for Flood Flows, s.l.: University of New South Wales Water Research Laboratory

Fare for personkjøretøy (etter Shand et al. 2011)

Illustrasjon: NVE / Overvannsprosjektet

Kilde: Shand et al. (2011) Australian Rainfall and Runoff Revision Project 10: Appropriate safety criteria for vehicles – literature review, Stage 2 report P10/S2/020.

